

Universiteit Utrecht

**De kwaliteit van Delftse gemeentelijke
jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd
uitgaansgeweld en startkwalificatie vanuit het
perspectief van de jongeren**

Eline van Houte & Cathy al Bazi

Universiteit Utrecht

**De kwaliteit van Delftse gemeentelijke
jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd
uitgaansgeweld en startkwalificatie vanuit het
perspectief van de jongeren**

Bachelor thesis Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken (MOV)

Universiteit Utrecht

2012-2013

Auteurs: Eline van Houte (3584097) en Cathy al Bazi (3996743)
Begeleider: Chris Baerveldt
Datum: 24/06/2013

Dankwoord

Deze thesis is tot stand gekomen dankzij de informatie van de sleutelfiguren van de gemeente Delft. Zo gaat ons dank uit naar de jongeren die tijd hebben vrijgemaakt om ons relevante informatie te verstrekken omtrent alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en het behalen van een startkwalificatie. Daarnaast gaat ons dank uit naar de instanties die informatie verstrekt hebben over alcoholgerelateerd uitgaansgeweld. Wij willen in het bijzonder politie Delft bedanken voor hun bijdrage aan dit onderzoek. Omtrent het behalen van een startkwalificatie willen wij het Regionaal OpleidingsCentrum en het Jongerenloket graag bedanken voor hun tijd en inzet. Tenslotte willen wij Chris Baerveldt voor zijn advies en begeleiding.

Abstract

Naar aanleiding van geuite zorg over het functioneren van de jeugdzorg is er recentelijk een proces van decentralisatie in de jeugdzorg over gegaan. Dit betekent dat de gemeentelijke overheid de verantwoordelijkheid krijgt om de jeugdzorg op gemeentelijk niveau in te richten, waardoor gemeentelijke jeugdnetwerken belangrijker zijn geworden.

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de vraag wat de kwaliteit is van het aanbod van de instanties binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk van Delft omtrent de thema's alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificaties. De beleving van de jongere staat hierin centraal.

Data is verzameld door jongeren en professionals te interviewen aan de hand van semigestructureerde vragenlijsten en door documenten te analyseren. Door de drie verschillende soorten bronnen te vergelijken, is de kwaliteit van het aanbod van instanties per thema beschreven.

Op het gebied van alcoholgerelateerd uitgaansgeweld vinden jongeren de kwaliteit van de geboden preventie en repressie over het algemeen matig. Ze geven aan dat dit komt doordat winstdoelstellingen vaak tegenstrijdig zijn aan gezondheids- en veiligheidsdoelstellingen.

De belangrijkste inconsistentie die hieruit voortvloeit is het gemak waarop enerzijds alcohol gekocht kan worden bij avondwinkels en het veelvuldige repressieve optreden tegen alcoholbezit door de politie.

Om deze inconsistentie te verminderen en de kwaliteit van de geboden aanpak te verbeteren zal er vanuit de gemeentelijke overheid meer gefocust moeten worden op de handhaving en controle van preventieve maatregelen omtrent alcoholverkoop.

Op het gebied van het behalen van een startkwalificatie zijn niet alle informanten op de hoogte van de preventieve aanpakken die beschikbaar zijn vanuit het ROC. Daarnaast sluit de wijze waarop de jongeren benaderd worden, vanuit het perspectief van de jongeren, niet aan bij het perspectief van het ROC. Het niet op de hoogte zijn van de geboden trajecten en de onenigheid over de benadering leidt ertoe dat de jongeren de kwaliteit van de geboden preventieve aanpakken over het algemeen als matig ervaren.

Doordat het perspectief van de jongere duidelijk wordt, wordt er getracht een vollediger beeld te schetsen van de kwaliteit van de gemeentelijke netwerken aan de hand van het aanbod van de betrokken instanties. Deze resultaten kunnen bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg.

Inleiding

In 2008 werd in de Tweede Kamer zorg geuit over het functioneren van de jeugdzorg, waarna een parlementaire Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg (WTJ) is ingesteld (Rijksoverheid, 2010). Uit het onderzoeksrapport van de WTJ (Rijksoverheid, 2010) blijkt dat niet alleen jeugdwerkers, maar ook jongeren en hun ouders, in het huidige jeugdzorgstelsel tegen structurele belemmeringen aanlopen. Deze bemoeilijken de uitvoering van de zorg. Zo ervaren jeugdwerkers grote regel- en verantwoordingsdruk, is de tijd die daadwerkelijk aan de zorg voor de jongere besteed wordt relatief kort en is er sprake van te complexe financieringsstromen.

In dit onderzoek wordt de term jeugdzorg gehanteerd als er bedoeld wordt op de hulp aan en ondersteuning van jeugdigen, hun ouders en/of verzorgers bij (dreigende) opgroei- of opvoedingsproblemen (Wet op de Jeugdzorg, 2004).

De Raad van Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) stelt in hun adviesrapport (2008) dat verkokering de oorzaak is van de problemen in het huidige functioneren van de jeugdzorg. Verkokering houdt volgens dit adviesrapport in dat er een gebrek is aan afstemming, coördinatie en samenhang tussen de verschillende sectoren en actoren die betrokken zijn bij de jeugdzorg. Voor deze betrokkenen is het onduidelijk wat de taakverdeling is en wie welke verantwoordelijkheden heeft binnen de jeugdzorg (RMO, 2008).

Volgens de RMO (2008) is door de overheid besloten dat er door een proces van decentralisatie toegewerkt moet worden naar een oplossing van de problemen binnen de jeugdzorg. Decentralisatie houdt in dat de verantwoordelijkheid voor het jeugdbeleid steeds meer bij de gemeenten komt te liggen.

In het adviesrapport van het RMO (2008) wordt gesteld dat er besloten is om tot een proces van decentralisatie over te gaan, omdat er door de overheid verwacht wordt dat er op gemeentelijk niveau gemakkelijker gewerkt kan worden aan ontkokering. Met ontkokering wordt bedoeld dat er door herinrichting van bestaande structuren meer samenhang aangebracht wordt in de jeugdzorg, wat de kwaliteit van de jeugdzorg verbeterd (RMO, 2008).

Er wordt door de overheid verwacht dat het probleem van complexe financiële stromen weg gewerkt wordt doordat de gemeenten de jeugdzorg zelf inrichten. Gemeenten kopen namelijk zelf zorg in van instellingen (RMO, 2008).

Als laatste wordt er door de overheid verwacht dat jeugdzorgaanbieders minder tijd kwijt zijn aan bureaucratische regelingen, waardoor meer tijd beschikbaar gesteld kan worden voor het bieden van hulp aan jongeren en hun verzorgers (RMO, 2008).

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Door decentralisatie en ontkokering is er dus een herinrichting van de bestaande structuur binnen de jeugdzorg op gang gezet. Er wordt door de overheid verwacht dat er door deze herinrichting meer samenhang binnen de jeugdzorg gecreëerd wordt. Dit betekent dat netwerken van instanties die in een gemeente actief zijn rond jongeren steeds belangrijker zullen worden. Deze netwerken worden ook wel gemeentelijke jeugdnetwerken genoemd. Het wordt de verantwoordelijkheid van de gemeente om deze gemeentelijke jeugdnetwerken aan te sturen.

De RMO (2008) concludeert dat de focus op samenhang leidt tot een beleid dat zich voornamelijk richt op de organisatie van de jeugdzorg. Managementadviesbureau Berenschot stelt dat gemeenten zich minder moeten richten op de regiefunctie en meer aandacht moeten besteden aan de kwaliteit die jeugdinstanties leveren (Beemer, Krauss, Puma, Van Roost, & Van Teulingen, 2006).

Het huidige onderzoek richt zich niet op de regiefunctie van de gemeente, maar stelt juist het perspectief van de jongere centraal. Er wordt onderzocht hoe jongeren de kwaliteit van de geboden aanpak van betrokken instanties binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk ervaren. Betrokken instanties kunnen namelijk verschillen in hun aanpak, wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van de jeugdzorg. De verschillen in aanpak van betrokken instanties worden in de hiernavolgende literatuursectie toegelicht.

In dit onderzoek wordt gefocust op de Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom de thema's alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en het niet hebben van een startkwalificatie. Er is gekozen voor deze thema's, omdat ze actueel zijn en omdat ze het welzijn van de jongere beïnvloeden. Dit wordt verder toegelicht in de hiernavolgende literatuursectie.

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke instanties vormen het gemeentelijk netwerk van de gemeente Delft?
- Wat is de kwaliteit van het aanbod vanuit het gezichtspunt van de jongeren?
- Welke inhoudelijke consistenties bestaan er tussen instanties?

De antwoorden op deze onderzoeksvragen geven het perspectief van de jongeren weer op de kwaliteit van de geboden aanpak van de betrokken instanties binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk. Doordat het perspectief van de jongere duidelijk wordt, wordt er getracht een vollediger beeld te schetsen van de transitie in de jeugdzorg en de uitwerking hiervan in de praktijk. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen aanvullend en vernieuwend zijn voor het transitieproces van de jeugdzorg en dienen tot verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg.

In de hiernavolgende literatuursectie wordt er, aan de hand van de hierboven genoemde thema's, allereerst een beschrijving gegeven van de huidige situatie. Daarna wordt

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie er uiteen gezet wat de verschillende oorzaken en gevolgen hiervan zijn en hoe deze diversiteit kan leiden tot inconsistentie in de benadering van de jongeren door de betrokken instanties.

Literatuur

Alcoholgerelateerd uitgaansgeweld

Uitgaan neemt een belangrijke plaats in in het leven van veel jongeren. Ongeveer 42 procent van de scholieren die aangeeft regelmatig alcohol te drinken, nuttigt één keer in de maand alcohol in uitgaansgelegenheden (Monshouwer, 2008).

Vaak kan er onbezorgd van het uitgaansleven worden genoten, maar regelmatig wordt het uitgaansleven opgeschrikt door agressie en geweld. Uit onderzoek van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CVV) blijkt dat ongeveer 83 procent van de Nederlandse gemeenten last heeft van uitgaansgeweld (Van Hest, 2009).

Het CVV beschrijft uitgaansgeweld als (het dreigen met) fysiek geweld tegen één of meer personen en/of goederen, dat voornamelijk gepleegd wordt in het weekend in een uitgaansgebied en/of op de route van en naar een uitgaansgebied (Van Hest, 2009).

Agressie, overlast, ordeverstoring, antisociaal gedrag en geweld kunnen samen hangen met alcoholgebruik (Jernigan, 2001); een meerderheid van daders van uitgaansgeweld was onder invloed van alcohol (Van Hasselt, 2010; Van Hest, 2009). De cijfers variëren van 52 tot 86 procent (Hest, Faes, & Sannen, 2011).

Er zijn meerdere, elkaar beïnvloedende factoren die kunnen leiden tot uitgaansgeweld door alcoholgebruik. Deze risicofactoren zijn in te delen naar de effecten van alcohol op de drinker, de persoonlijkheidsfactoren van de drinker en de kenmerken van de omgeving waarin gedronken wordt.

Allereerst zorgt alcohol voor slechtere prestaties op het gebied van zelfcontrole (Hagemann, 2010). Alcoholgebruik vermindert namelijk remmingen en verlaagt het reactievermogen. Deze twee aspecten hangen samen met veel soorten risicogedrag die leiden tot geweld (De Beer & Van de Glind, 2009).

Volgens onderzoek van Hughes, Anderson, Morleo en Bellis (2007) drinken jongeren die thuis indrinken evenveel in cafés en discotheken als jongeren die niet hebben ingedronken. Dit heeft als gevolg dat de zogenaamde indrinkers aan het eind van een uitgaansavond gemiddeld veel meer gedronken hebben. Zij veroorzaken dan ook meer overlast tijdens het uitgaan dan de niet-indrinker (Hughes, Anderson, Morleo, & Bellis, 2007).

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Ten tweede hebben de persoonlijkheidsfactoren van de drinker te maken met uitgaansgeweld. Graham et al. (1998) maken onderscheid tussen de aanleg van de drinker om agressief te worden en om agressie te laten escaleren, de verwachtingen van de drinker met betrekking op de effecten van alcoholgebruik op zijn lichamelijk functioneren en de normen van de drinker ten opzichte van alcoholgebruik en agressie.

Als laatste speelt de omgeving waarin gedronken wordt een rol in het ontstaan van uitgaansgeweld. Graham, Bernards, Osgood en Wells (2006) maken onderscheid tussen fysieke en sociale omgevingsfactoren. Een fysieke omgevingsfactor is de omgeving waarin de horecagelegenheid gevestigd is (Graham, Bernards, Osgood, & Wells, 2006). Des te hoger de concentratie van uitgaansgelegenheden is, des te meer uitgaansgeweld er voor komt (Livingston, Chikritzhs, & Room, 2007).

Ook de grootte en het uiterlijk van de horecagelegenheid zelf is een fysieke omgevingsfactor (Graham e.a., 2006). Er lijkt een relatie te zijn tussen het (beperkt) aantal zitplaatsen, drukte, slechte ventilatie, harde muziek, viezigheid, donkere ruimten en het drinken van veel alcohol, geweld en criminaliteit (Aderson, de Bruijn, Angus, Gordon, & Hastings, 2009).

Ook sociale omgevingsfactoren kunnen de kans op uitgaansgeweld vergroten. Graham e.a. (2006) maken hierbij onderscheid tussen de kenmerken van de aanwezige klanten, zoals leeftijd, geslacht en sociaaleconomische status, de manier waarop daar door andere klanten op gereageerd wordt, de heersende norm ten opzichte van etiquette, herrieschoppers en mate van seksueel contact en de aanwezigheid en het gedrag van barpersoneel.

Uitgaansgeweld kan materiële en lichamelijke gevolgen hebben voor de overlastveroorzaker zelf (internaliserend) of voor zijn of haar omgeving (externaliserend). De bezittingen van de overlastveroorzaker en zijn omgeving kunnen beschadigd worden of kwijt raken door vernieling en vandalisme. Daarnaast kunnen er lichamelijke gevolgen zijn voor de overlastveroorzaker zelf en voor het overige uitgaanspubliek door fysiek geweld.

Van Hasselt (2010) concludeert in haar onderzoek dat er nauwelijks internationale en nationale cijfers bekend zijn over de omvang van overlast door uitgaansgeweld en de kosten die verbonden zijn aan lichamelijke gevolgen van fysiek geweld en beschadigingen van eigendommen door vernieling en vandalisme.

Wat lichamelijk letsel betreft, zijn er volgens het Centrum Veilig en Gezond Uitgaan (CVGU) (2012) jaarlijks 7.000 jongeren die bij de Spoedeisende Hulp (SEH) behandeld worden voor letsel dat opgelopen is in een uitgaansgelegenheid. In bijna een derde van de

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie gevallen werd het letsel veroorzaakt door geweld. Volgens het CVGU (2012) zijn deze cijfers echter onnauwkeurig, omdat vaak niet vermeld wordt waar het letsel wordt opgelopen.

Ook de Hoofdlijnenbrief Alcoholbeleid (Rijksoverheid, 2007) geeft geen exacte informatie over de gevolgen van uitgaansgeweld. De jaarlijkse maatschappelijke kosten van overmatig alcoholgebruik zijn volgens deze brief €2,58 miljard. Dit bedrag gaat echter over de kosten van de gevolgen van overmatig alcoholgebruik in het gezin, op het werk, in het verkeer en tijdens het uitgaan. In deze brief worden geen specifieke cijfers genoemd met betrekking tot uitgaansgeweld.

Al met al kan er gesteld worden dat uitgaansgeweld gekenmerkt wordt door (dreiging van) fysiek geweld tegen personen en/of goederen, waardoor de overlastveroorzaker en de omgeving lichamelijke en/of materiële gevolgen kan ondervinden.

Deze tweedeling in lichamelijk en materiële gevolgen van uitgaansgeweld komt naar voren in de motieven van de Nederlandse overheid om tot overheidsingrijpen op het gebied van alcohol over te gaan. In de Hoofdlijnenbrief Alcoholbeleid (Rijksoverheid, 2007) staat namelijk dat er onderscheid gemaakt wordt tussen gezondheidsschade en maatschappelijke schade. De twee belangrijkste motieven tot overheidsingrijpen die in deze brief genoemd worden, zijn de gezondheid en het welzijn van jongeren en het bestrijden van overlast en schade ter bevordering van de openbare orde.

De maatregelen die genomen kunnen worden om alcoholgebruik en uitgaansgeweld te verminderen, zijn door Van Hasselt (2010) ingedeeld naar preventieve maatregelen die te maken hebben met het aanbod en bezit van alcohol, met de bewustwording van de gevolgen van alcoholgebruik door jongeren en met de drinkomgeving.

Allereerst is bewezen dat er minder alcohol gedronken wordt, (Garretsen & Rigter, 2008; Brand, Saisana, Rynn, Pennoni, & Lowenfels, 2007; Jernigan, 2001) en er minder alcoholgerelateerde problemen en schade voorkomen (Jernigan, 2001), naarmate het alcoholaanbod beperkter wordt. Maatregelen die genomen kunnen worden om het aanbod van alcohol te verminderen zijn de vermindering van alcoholverkooppunten, -dagen en -tijden, de verhoging van de alcoholprijs en de instelling en verhoging van leeftijdsgrenzen (Van Hasselt, 2010).

Ten tweede zijn er preventieve maatregelen die de bewustwording van de gevolgen van alcoholgebruik vergroten. Van Hasselt (2010) onderscheidt verschillende interventies, namelijk massamediale campagnes, schoolinterventies, ouder- en gezinsinterventies, interventies via gezondheidszorg en welzijn en online zelfhulp.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Als laatste zijn er preventieve maatregelen die ingezet kunnen worden in de drinkomgeving. Voorbeelden hiervan zijn trainingen voor barpersoneel over schenkgedrag en agressie, die alcoholconsumptie, agressie en geweld in kroegen vermindert (Babor et al., 2003, zoals geciteerd in Hasselt, 2010.) Ook kunnen buurtbewoners betrokken worden bij het verstrekken van licenties aan horecaondernemingen (Babor et al., 2003, zoals geciteerd in Hasselt, 2010).

Uit verschillende studies blijkt dat repressieve maatregelen nodig zijn voor de effectiviteit van de genoemde preventieve maatregelen (Jernigan, 2001; Komro & Toomey, 2002). Jongeren blijken namelijk in veel gevallen zonder problemen aan alcohol te kunnen komen (Meijer, Smit, Schoemaker, & Cuijpers, 2006). Dit kan komen doordat ouders, vriendjes of zelfs onbekenden alcohol kopen voor de jongeren (Anderson, 2008, zoals geciteerd in Hasselt, 2010), maar ook omdat barpersoneel zich vaak niet aan de regels houdt (Ker & Chinnock, 2008, zoals geciteerd in Hasselt, 2010). Deze handhavings- en repressiemaatregelen, zoals het uitvoeren van controles en het uitschrijven van boetes kunnen zich richten op zowel alcoholverkopers (Komro & Toomey, 2002) als alcoholbezitters (Van Hasselt, 2010).

Volgens het CVV wordt in 84% van de gemeenten samengewerkt om het uitgaansgeweld te verminderen. Naast het combineren van kennis, worden er ook verschillende perspectieven op het probleem en verwachtingen met betrekking tot de aanpak gedeeld (Van Hest, 2009).

Naar aanleiding van het literatuuronderzoek over oorzaken en gevolgen van alcoholgerelateerd uitgaansgeweld wordt er verwacht dat er hierbij inconsistenties voorkomen. Betrokken instanties kunnen namelijk verschillende doelstellingen hebben: het bevorderen van de gezondheid van de jongere, het bevorderen van de openbare orde of het maken van winst. Om deze doelstellingen te bereiken kan er gekozen worden voor verschillende aanpakken, namelijk preventie, repressie of promotie.

De verschillen in doelstellingen en aanpakken van de betrokken instanties hebben tot gevolg dat jongeren verschillend benaderd worden. In dit onderzoek worden de verschillende instanties die te maken hebben met alcoholgerelateerd uitgaansgeweld in Delft in kaart gebracht aan de hand van de thema's alcoholaanbod en -bezit, bewustwording en drinkomgeving. Er wordt per thema een beschrijving gegeven van de aanpak van de betrokken instanties en de kwaliteit van die geboden aanpak. Er wordt gekeken hoe jongeren benaderd worden door deze instanties en of hierin inconsistenties voor komen.

Jongeren zonder startkwalificatie

Volgens het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen-Werkbedrijf (UWV) (2013) zal er in dit jaar sprake zijn van een krimp in de economie. Krimping in de economie leidt normaal gesproken tot minder werkgelegenheid. Het UWV (2013) schat dat er 37.000 banen geschrapt zullen worden. Doordat de vraag naar arbeid af zal nemen en het aanbod toe zal nemen, zal het aantal werkzoekenden oplopen (UWV, 2013).

Ook onder jongeren zal de werkloosheid toenemen. In onder andere Amsterdam, Rotterdam en Den Haag wordt een groei van de werkloosheid onder jongeren verwacht (Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS], 2012a). Tijdens de krimping van de economie in 2009 werden de jongeren zonder een startkwalificatie het sterkst getroffen (CBS, 2009).

De jongeren die het zwaarst getroffen worden, zijn jongeren die voor hun 18^e levensjaar stoppen met school, zonder minstens een Havodiploma of MBO-niveau 2 certificaat behaald te hebben (Sociale Index, 2012). Van deze jongeren is 60% man en 40% vrouw. Twee derde is autochtoon, 26% heeft een niet-westers afkomst en 6% is een westerse allochtoon. MBO-niveau 1 of 2 en niveau 3 of 4 heeft de grootste uitvallers. Zo zijn 36% van de onderzochten gestopt met een MBO niveau 1 of 2 en 38% is afkomstig van een MBO opleiding niveau 3 of 4 (Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, 2011).

De gevolgen van het voortijdig schoolverlaten zijn dat de jongeren een beperkter carrièreperspectief hebben (Allen & Meng, 2010) en vaker werkloos zijn (CBS, 2012b). Van de jongeren zonder startkwalificatie was 15 procent in het jaar 2009 werkloos. Dit is een groei van zes procent in vergelijking met het jaar daarvoor (CBS, 2009). In 2011 had ruim 30% van de personen tussen de 25 en 65 jaar geen startkwalificatie. Van deze groep had 60% een baan, dit is 20% minder in vergelijking met de leeftijdsgenoten die wel een startkwalificatie hadden (CBS, 2012a). Jongeren die dus stoppen met school zonder een diploma behaald te hebben, hebben minder kans op een baan.

Tevens zijn jongeren zonder startkwalificatie makkelijker te ontslaan (De Vries & Bierings, 2007). De contracten die beschikbaar gesteld worden voor jongeren zonder startkwalificatie zijn vaak op flexibele basis. Volgens de Vries en Bierings (2007) zullen deze jongeren vooral in economisch slechtere tijden, kwetsbaar zijn voor ontslag.

Ook op financieel gebied heeft het voortijdig verlaten van school gevolgen, omdat de jongeren afhankelijk zullen zijn van Wet Werk en Bijstandsuitkering, die zij bij het Jongerenloket kunnen aanvragen (Gemeente Delft, 2013a).

Andere gevolgen van het voortijdig verlaten van school zijn mogelijk een ongezondere leefstijl, mentale problemen (Barrowman, Nutbeam, & Tresidder, 2001) en wellicht ook

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie delinquent gedrag (Traag, Marie, & Velden, 2010). Uit een Australisch onderzoek komt naar voren dat jongeren die voortijdig stoppen met school, sneller gedrag vertoonden dat ongezond en zelfs beschadigend was en een groter kans hadden op mentale problematiek. Men kan hierbij denken aan drugs-, alcoholgebruik en ongezonde eet- en leefstijlen (Barrowman, Nutbeam, & Tresidder, 2001). En in vergelijking met jongeren die een startkwalificatie hebben, komen jongeren zonder een startkwalificatie vaker in aanraking met politie en justitie (Traag, Marie, & Velden, 2010).

De vier voornaamste oorzaken voor het voortijdig schoolverlaten op individueel niveau zijn ingrijpende levenservaringen (Balfanz, 2007), afwezigheid bij cursussen en het behalen van lage cijfers (Mac Iver & Mac Iver, 2009), het worden weggestuurd of geadviseerd om school te verlaten wegens probleemgedrag (Belfanz, 2007) en het herhaaldelijk niet behalen van een studie (Belfanz, 2007).

Leerlingen die gedurende het studiejaar lessen missen en niet op de hoogte zijn van de lesstof hebben bijvoorbeeld een grotere kans op verzuim en uiteindelijk schooluitval (Allensworth & Easton, 2007).

Naast de individuele oorzaken spelen ook institutionele oorzaken, zoals schoolfactoren en schoolbeleid een rol bij het voortijdig schoolverlaat (Timar, Biag, & Lawson, 2007). Leerlingen van grote openbare scholen hebben een groter kans op voortijdig schoolverlaat dan leerlingen van kleine scholen met meer persoonlijk contact tussen docent en leerling (Mac Iver & Mac Iver, 2009).

Uit resultaten van een Amerikaans onderzoek blijkt dat het in de meeste gevallen gaat om een samenspel van meerdere factoren die zich langer afspelen, waardoor jongeren besluiten te stoppen (Bridgeland, DiIulio, & Morison, 2006).

Binnen de aanpak die instanties kunnen toepassen, wordt er in dit onderzoek een onderscheid gemaakt tussen preventieve en de repressieve aanpak. Onder preventief wordt de aanpak verstaan die ertoe leidt bepaald gedrag voorkomen wordt. Dit kan bijvoorbeeld door middel van voorlichting. Onder repressief wordt de aanpak verstaan die middels regelgeving, controle en sancties probeert te voorkomen dat het gedrag zich verergert of uitbreidt (Brug, Assema, & Lechner, 2010).

In dit onderzoek wordt onder de preventieve aanpak de geboden hulp verstaan die de jongere weerhoudt om te stoppen met de opleiding (Brug, Assema, & Lechner, 2010). Onder repressief wordt de aanpak verstaan die middels sancties probeert te realiseren dat de jongeren die al voortijdig school verlaten hebben, een opleiding gaan starten en die afmaken.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Er zijn verschillende preventieve aanpakken mogelijk. Betrokkenheid vanuit docenten (Allensworth & Easton, 2007), vroegsignalering (Heppen & Therriault, 2008) en trajecten zoals loopbaanbegeleiding en Education Maintenance Allowance (The Scottish Government, 2013) zijn voorbeelden van preventieve aanpakken.

Docenten die betrokkenheid tonen naar leerlingen kunnen sneller ingrijpen indien een leerling lessen mist, niet op de hoogte is van de te bestuderen stof of van plan is te stoppen met school (Allensworth & Easton, 2007). Mac Iver en Mac Iver (2009) stellen dat leerlingen het meest baat hebben bij scholen waar de docenten steun bieden en hoge academische verwachtingen stellen.

Met vroegsignalering wordt bedoeld dat de docent op de hoogte is van de aan- of afwezigheid van de leerling, de cijfers van de leerling en het gemiddelde van alle cijfers van de student. Door deze gegevens bij te houden, heeft de docent inzicht in het gedrag van de leerling en kan de leerling hierop aangesproken worden (Heppen & Herriault, 2007).

Studieloopbaanbegeleiding en -advies kunnen ervoor zorgen dat jongeren doelgericht op zoek gaan naar een opleiding die bij hen past. Hiermee wordt getracht om schooluitval te voorkomen (Markussen & Sandberg, 2011).

De bijdrage die jongeren wekelijks kunnen ontvangen van het Education Maintenance Allowance project voor het naar school gaan, is afhankelijk van de financiële situatie van het gezin waarin het kind opgroeit. De bijdrage dient als stimulans om te blijven studeren (The Scottish Government, 2013).

Om deze preventieve aanpakken te kunnen financieren zijn er in Nederland convenanten gesloten tussen gemeenten en scholen. Scholen ontvangen subsidie om schooluitval tegen te gaan. Met de subsidie moet het schoolverzuim harder bestreden worden (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2013).

Naast preventieve zijn er ook repressieve aanpakken op voortijdig schoolverlaat. Jongeren die nog geen 18 jaar zijn en ongeoorloofd verzuimen of voortijdig school verlaten, krijgen te maken met de Leerplichtwet (Rijksoverheid, 2013). Wanneer er in overleg met de ouders en de leerling geen oplossing mogelijk is, kan een leerplichtambtenaar de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verzoeken om de kinderbijslag stop te zetten. Mocht de jongere de Leerplichtwet alsnog overtreden, dan maakt de leerplichtambtenaar een proces-verbaal op. Als de ouders en het kind schuldig getroffen worden aan de overtreding, kunnen zij een geldboete van maximaal €3700.- opgelegd krijgen (Rijksoverheid, 2013).

Jongeren zonder startkwalificatie die ouder zijn dan 18 jaar krijgen in Delft te maken met het Jongerenloket (Jongerenloket, 2013). Het Jongerenloket biedt de jongere hulp bij het

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie vinden van een stageplaats die de competenties van een jongere vergroot, waardoor de kans op het vinden van een geschikte studie groter wordt. Het doel van het Jongerenloket is om werkzoekenden zo snel mogelijk aan de maatschappij te laten deelnemen. Als het onmogelijk is om te studeren, wordt er gezorgd voor een geschikte baan (Jongerenloket, 2013). De jongere heeft zich echter wel te houden aan richtlijnen die door de uitkeringsinstantie zijn opgesteld. Indien de jongere zich herhaaldelijk niet aan de opgestelde regels houdt, kan zijn uitkering gekort of geweigerd worden (Rotterdam, 2012).

Zowel het Jongerenloket als het ROC worden gesubsidieerd om jongeren zo snel mogelijk te helpen aan een geschikte opleiding of een baan. Het ROC krijgt jaarlijks een bedrag van de overheid om de jongeren een opleiding te bieden (Rijksbegroting, 2013). Zij richt zich op de belangen van de student, door onderwijs toegankelijk te maken voor iedereen die een studie wil volgen (ROC, 2013).

Daarnaast spelen werkgevers die jongeren zonder startkwalificatie aannemen ook een mogelijke rol. Winkeliers, magazijneigenaren en fabrikanten die jongeren zonder diploma een functie bieden, kunnen mogelijk een ander beeld geven dan het beeld dat het ROC ze geeft. Jongeren kunnen hier mogelijk denken dat een startkwalificatie onbelangrijk is, omdat ze toch een baan kunnen bemachtigen.

Naar aanleiding van het literatuuronderzoek over de gevolgen en oorzaken van voortijdig schoolverlaat wordt er verwacht dat er hierbij inconsistenties voorkomen. Zoals eerder benoemd werd, komen de jongeren van Delft die geen startkwalificatie hebben in aanraking met scholen, de Leerplichtwet en de leerplichtambtenaar, het Jongerenloket en werkgevers. De doelen, richtlijnen en een aanpakken die iedere instelling heeft, kunnen mogelijk inconsistenties opleveren in de manier waarop de instanties de jongeren benaderen.

Instanties kunnen de focus leggen op het voorkomen van voortijdig schoolverlaat. Bij deze preventieve aanpakken willen scholen de leerling zo lang mogelijk op school houden. De repressieve aanpakken richten zich voornamelijk op het straffen van de jongere die zich niet houdt aan de Leerplichtwet of geen kwalificatie heeft.

Tussen de belangen van de instanties kunnen ook inconsistenties voorkomen. Werkgevers, die winst georiënteerd zijn, kunnen mogelijk andere belangen hebben dan instanties zoals het ROC en het Jongerenloket die zich inzetten om de jongere te laten kwalificeren. De jongere kan hierdoor het idee krijgen dat het werken zonder een startkwalificatie geen negatieve gevolgen heeft voor zijn toekomst.

In dit onderzoek worden het gemeentelijke netwerk van Delft ten aanzien van voortijdig schoolverlaat in kaart gebracht. Vervolgens wordt onderzocht wat de kwaliteit van

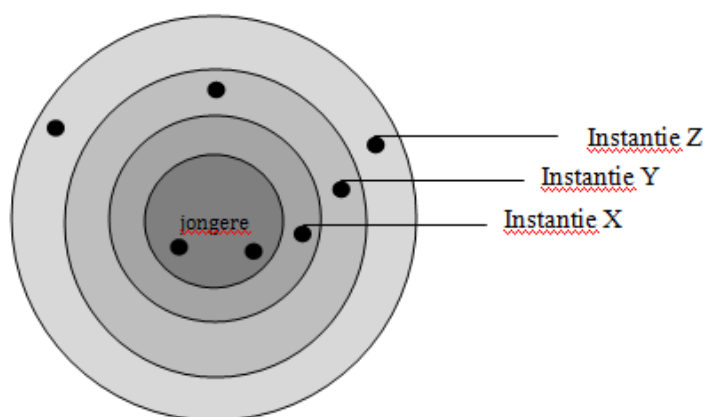
Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie het aanbod is vanuit het gezichtspunt van de jongere. Tenslotte zullen de inhoudelijke consistenties tussen instanties aan bod komen.

Data zal onder andere verzameld worden door middel van semigestructureerde interviews. Verdere uitleg over de onderzoeksmethode zal gegeven worden in het volgende hoofdstuk. In de daaropvolgende hoofdstukken zullen de resultaten beschreven worden, zal er antwoord gegeven worden op de onderzoeksvraag en zal de conclusie bediscussieerd worden.

Methoden

Om een duidelijk beeld te schetsen van de instanties in de gemeentelijke jeugdnetwerken en de kwaliteit van hun geboden aanbod, heeft er inventariserend onderzoek plaatsgevonden naar documenten, zoals websites en folders en hebben er semigestructureerde interviews plaats gevonden met jongeren en de betrokken instanties.

Tijdens de interviews is de jongeren duidelijk gemaakt dat er verschillende instanties zijn waar de jongeren mee te maken hebben. Deze instanties staan in het ene geval dichtbij de jongere, terwijl andere instanties verder van de jongere vandaan staan. Dit is aan de hand van de figuur hieronder uitgelegd:

Figuur 1: Cirkelmodel betrokken instanties

De jongeren hebben aan de hand van Figuur 1 instanties benoemd die volgens hen boodschappen overbrengen die te maken hebben met de thema's alcoholgerelateerd uitgaansgeweld of startkwalificaties. Vervolgens zijn de genoemde instanties besproken aan de hand van Tabel 1.

Instantie	Beeld jongere	Informatie	Advies	Gedaan/aanwezig	Consistentie

Tabel 1: Tabel semigestructureerd interview met onderzochte begrippen.

Naar aanleiding van deze tabel werd duidelijk hoe instanties op jongeren overkomen; welke boodschappen er volgens de jongeren afgegeven werden; welk beeld de instanties van de jongeren hebben en of er hier inconsistenties voor komen. Vervolgens is hen gevraagd wat een oplossing voor de inconsistentie of het probleem zou kunnen zijn. De complete opzet van de semigestructureerde interviews is te vinden in bijlage 1 en 2.

Voor het thema alcoholgerelateerd uitgaansgeweld zijn voor het afnemen van interviews uitgaande jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 18 jaar benaderd, die woonachtig zijn in de gemeente Delft. Met uitgaande jongeren worden jongeren bedoeld, die bekend zijn met het uitgaansleven in Delft. Deze jongeren zijn benaderd, omdat zij iets kunnen vertellen over het uitgaansleven in Delft. Zij kunnen een beeld schetsen van het probleem en de manier waarop ze door instanties benaderd worden. De jongeren worden in dit onderzoek als minderjarig beschreven, zodra ze jonger zijn dan de wettelijk gestelde leeftijdsgrens met betrekking tot alcoholverkoop.

Het was lastig om in contact te komen met jongeren uit Delft, omdat veel jongeren niet mee wilden werken of niet voldoende ervaring met uitgaan hadden. Uiteindelijk zijn er één jongen en één meisje geïnterviewd in de leeftijd van respectievelijk 17 en 15 jaar oud. De informanten waren bekenden van de onderzoekers of bekenden van vrienden van de onderzoekers. De informanten waren schoolgaande jongeren, die zowel voortgezet onderwijs als beroepsonderwijs volgden.

Naar aanleiding van inconsistenties die door de jongeren genoemd werden, zijn er interviews gehouden met betrokken instanties om hun perspectief te beschrijven. Zo hebben er semigestructureerde interviews plaats gevonden met een café-eigenaar, een avondwinkelaar, een assistent-manager van een supermarktketen en twee politieagenten uit de gemeente Delft.

Voor het thema startkwalificatie is er gezocht naar jongeren die voortijdig school verlaten hebben en in contact zijn met instanties die hen hulp kunnen bieden op gebied van werk of studie. Om de jongeren bereid te krijgen om mee te werken, is er een flyer ontworpen

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie die duidelijk uitlegt wat het onderzoek wil bereiken en waar de hulp van de jongere voor nodig is. Deze flyer is in alle winkelcentrums en lokale supermarkten verspreid. Daarnaast is er gebruik gemaakt van social media. De flyers en social media hebben echter geen aanmeldingen opgeleverd. Hierdoor is besloten om de jongeren te belonen met een waardebon van €10,- voor een winkel naar keuze. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat er drie jongeren waren die zich via het Jongerenloket hebben aangemeld.

Er zijn twee jongens en één meisje geïnterviewd in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar. Twee van de jongere wonen op zichzelf en leven van een uitkering, terwijl de 18-jarige jongere nog bij zijn ouders woont en de uitkering ontvangt. Het meisje heeft een zoontje van vijf jaar.

De benaderde hulpverleners zijn geselecteerd op hun professionele perspectief ten opzichte van het onderwerp. Er zijn e-mails verzonden naar de zeven afdelingshoofden van het ROC in Delft en Den Haag die verantwoordelijk zijn voor verzuim en voortijdig schoolverlaat. Aan de hand van deze correspondentie is een van de docenten bereid geweest om geïnterviewd te worden. Tenslotte is ook het Jongerenloket benaderd. Door de bezuinigingen hadden de hulpverleners van het Jongerenloket niet veel tijd beschikbaar voor een interview. Ondanks de tijdsdruk hebben zij tijd beschikbaar gemaakt voor een interview en konden zij drie jongeren motiveren om mee te werken aan dit onderzoek.

Er is op verschillende manieren gewerkt om de kwaliteit van de dataverzameling te bewaken. Zo is er gebruik gemaakt van triangulatie van bronnen. Door vanuit verschillende invalshoeken te kijken naar de thema's, is gekeken of er sprake was van overeenstemming tussen de uitkomsten vanuit de analyse van bestaande bronnen, de resultaten uit de interviews met jongeren en de resultaten uit de interviews met professionals. Ook is er naar gestreefd om concreet te zijn. Vage antwoorden op interviewvragen zijn specifiek gemaakt door te vragen naar concrete voorbeelden.

Resultaten

Achtergrond gemeente Delft

Delft heeft in het jaar 1246 stadsrechten gekregen (Gemeente Delft, 2013) en is sindsdien uitgegroeid tot een stad met ruim 99.000 inwoners (CBS, 2013a). De stad valt onder het stadsgewest Haaglanden, wat een stadsregio is in de Zuidvleugel van de Randstad. De stad Delft is opgebouwd uit 13 wijken, waarvan de wijk Tanthof het grootst aantal inwoners heeft (Gemeente Delft, 2013).

Delft is een multiculturele stad, waarvan ruim 30 procent van niet-Nederlandse afkomst is (CBS, 2012c). Meer dan de helft van de allochtone inwoners is afkomstig uit een

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie land dat niet behoort tot de Europese Unie. Het grootste aantal non-Europese inwoners is afkomstig uit Indonesië (CBS, 201c).

Delft staat door het groot aantal studenten van de Technische Universiteit bekend als studentenstad. Dit is ook terug te zien in de demografische gegevens over deze stad (CBS, 2013b). Ongeveer 67% van de inwoners is tussen de 20 en 65 jaar. Een vijfde van de bevolking is jonger dan 20 jaar en de inwoners die ouder zijn dan 65 jaar maken 14 procent uit van de bevolking (CBS, 2013b). De mannelijke en vrouwelijke bewoners van Delft zijn met respectievelijk 41 en 35% gemiddeld hoger opgeleid dan de rest van de Nederlandse inwoners (CBS, 2013c).

Ondanks het hoge opleidingsniveau van de Delftse inwoners is het gemiddelde inkomen per huishouden in Delft ongeveer drie procent lager dan het gemiddelde inkomen per huishouden in Nederland (CBS, 2013c).

Alcoholgerelateerd uitgaansgeweld

Uit de eerdergenoemde literatuursectie is duidelijk geworden dat instanties binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk diverse doelstellingen en aanpakken kunnen hebben met betrekking tot alcoholgerelateerd uitgaansgeweld. Deze diversiteit in doelstellingen en aanpakken kunnen leiden tot inconsistenties. Hoe de jongeren de aanpak en de kwaliteit van de aanpak van de betrokken instanties ervaren en wat de betrokken instanties hier van vinden zal besproken worden aan de hand van de thema's alcoholaanbod en -bezit, bewustwording en drinkomgeving. Allereerst zal er een beschrijving gegeven worden van het uitgaansleven in de stad Delft.

In de gemeente Delft wonen veel studenten en schoolgaande jongeren. De jongeren, de wijkagenten en de café-eigenaren geven aan dat de meerderheid van het Delftse uitgaanspubliek student is. Jongeren onder de 18 jaar drinken volgens hen vooral thuis of in een drankkeet. Dit komt overeen met de resultaten uit het onderzoek van GGD Zuid-Holland West (2010), waaruit blijkt dat de meeste jongeren tussen de 12 en 16 jaar thuis alcohol drinken. Vanaf 16 jaar wordt er ook in cafés, discotheken of op terrassen gedronken.

De jongeren en de wijkagenten geven aan dat het uitgaansgebied in Delft vrij klein is. De meeste cafés en clubs zijn gevestigd aan de Beestenmarkt en de Kromstraat, waarbij de uitgaansgelegenheden aan de Kromstraat 's nachts het laatst sluiten.

De jongeren geven aan dat er vaak gevechten plaatsvinden in het Delftse uitgaansgebied. De gevechten beginnen vaak onderling tussen het uitgaanspubliek en richten zich vaak tegen de politie als deze in actie komt. Ondanks dat voelen de jongeren zich veilig

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie in het uitgaansgebied; er is veel politie aanwezig en de problemen zijn vaak makkelijk te ontwijken. De wijkagenten zijn van mening dat er regelmatig sprake is van uitgaansgeweld in Delft, maar dat het aantal uitgaansdelicten in Delft lager is dan de landelijke gemiddelden.

Alcoholaanbod en -bezit.

Volgens de jongeren zijn voornamelijk supermarkten, avondwinkels, uitgaansgelegenheden en politie betrokken bij alcoholaanbod en -bezit. De jongeren en de betrokken instanties geven aan dat er door betrokken instanties op verschillende manieren met preventie, repressie en promotie wordt omgegaan. Deze drie aanpakken worden hieronder toegelicht.

De jongeren geven aan dat ze bekend zijn met de preventiemaatregelen van supermarkten, avondwinkels en uitgaansgelegenheden. Er hangen namelijk stickers in deze bedrijven waarop de leeftijdsgrenzen met betrekking tot alcoholverkoop zijn aangegeven: onder de 16 jaar geen bier en onder de 18 jaar geen sterke drank.

Deze preventiemaatregel wordt volgens de jongeren op verschillende manieren gehandhaafd door de betrokken instanties. In supermarkten worden de jongeren bij de kassa altijd gevraagd hun identificatiebewijs te tonen. Zodra de jongere of één van zijn of haar vrienden minderjarig blijkt te zijn, mag niemand van de desbetreffende groep alcohol kopen.

De supermarkten zijn blij met het beeld dat jongeren van alcoholverkoop bij supermarkten hebben. Ze vinden het thema alcoholverkoop namelijk erg belangrijk, omdat ze de gezondheid van de jongere en de goede naam van de supermarkt niet willen schaden. Ze willen vertrouwd over komen naar ouders toe, zodat zij klant blijven bij de supermarkt.

De supermarktmanagers geven aan dat het voor kassières lastig is om de identificatieplicht toe te passen. De identificatieplicht geldt namelijk tot de leeftijd van 21 jaar, maar het is lastig om in te schatten hoe oud jongeren zijn. Dit kan voor discussies zorgen bij de kassa. De supermarktmanagers organiseren daarom regelmatig thema-avonden voor caissières. Ze worden getraind in het schatten van leeftijden en ze worden toegerust om op een goede manier om te gaan met eventuele verontwaardiging van klanten.

In avondwinkels wordt de identificatieplicht volgens de jongeren niet goed uitgevoerd. De jongeren beschrijven avondwinkels als winkels die vele uren per dag geopend zijn en waar voornamelijk snacks, alcohol en sigaretten verkocht worden. Er wordt in avondwinkels nauwelijks naar een identificatiebewijs gevraagd. Dit gebeurt alleen als er andere, volwassen klanten in de winkel aanwezig zijn. De alcohol wordt echter in ieder geval verkocht, ook al blijkt de jongere minderjarig te zijn. De jongeren geven aan dat het de avondwinkeleigenaars niet om de gezondheid van jongeren gaat. Ze zijn alleen gericht op winst, waardoor ze alcohol promoten en preventiemaatregelen overtreden.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

De avondwinkeleigenaars kennen het probleem, maar geven aan dat er in hun winkels geen alcohol verkocht wordt aan minderjarige jongeren. Ze verkopen zelfs geen alcohol aan meerderjarige jongeren als ze zien dat er minderjarige jongeren buiten staan te wachten. De gezondheid van de jongeren staat namelijk voorop. Bovendien is een eventuele boete hoger dan de winst die er gemaakt kan worden door de verkoop van alcohol aan minderjarige jongeren. Ook krijgt de avondwinkel door deze verkoop een slechte naam, wat weer voor minder klandizie zorgt.

Ook in uitgaansgelegenheden wordt de identificatieplicht nauwelijks gehandhaafd. In de meeste cafés wordt aan de bar niet gevraagd naar een identificatiebewijs. Ook bij de ingangen van clubs wordt volgens de jongeren nauwelijks gevraagd naar een identiteitsbewijs. Als dit wel wordt gedaan, mogen minderjarige jongeren soms naar binnen als ze de beveiliging kennen of als ze met meerderjarige vrienden naar binnen willen.

Café-eigenaren geven toe dat er alcohol geschonken wordt aan minderjarigen. Het barpersoneel vindt het lastig om jongeren te vragen zich te legitimeren, vooral als het druk is. Daarnaast vinden café-eigenaren dat minderjarige jongeren best één alcoholconsumptie mag nuttigen; ze willen de gezelligheid van de jongeren niet verstoren.

Al met al geven de jongeren aan dat er door minderjarige jongeren makkelijk aan alcohol gekomen kan worden, doordat er nauwelijks preventief opgetreden wordt met betrekking tot alcoholaanbod. De supermarkten houden zich aan de identificatieplicht, maar uitgaansgelegenheden en avondwinkels leveren hierin geen goede kwaliteit.

Volgens de jongeren wordt er echter wel repressief opgetreden met betrekking tot alcoholbezit. Jongeren die alcohol in bezit hebben in de binnenstad moeten van politieagenten een blaastest uitvoeren. Als blijkt dat de jongere gedronken heeft, krijgt diegene een boete of wordt hij of zij meegenomen naar het politiebureau. Als de jongere minderjarig is, wordt hij of zij door de politie thuisgebracht.

De politieagenten geven aan dat er niet altijd direct overgegaan wordt tot het uitschrijven van een boete of het meenemen van de jongere naar het politiebureau. Volgens de politieagenten hebben zijzelf namelijk een discretionaire bevoegdheid. Dit houdt in dat politieagenten zelf mogen beslissen of er een boete uitgeschreven wordt, of de persoon opgepakt wordt of dat er een waarschuwing gegeven wordt.

Volgens hen zijn de surveillerende politieagenten in de binnenstad meestal wijkagenten. De wijkagent kent de jongere, zijn familie en zijn achtergrond meestal en kan hier op in spelen door met hem in gesprek te gaan. De wijkagenten zijn van mening dat het uitschrijven van een boete minder effect heeft op de jongere dan het betrekken van zijn of

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie haar familie bij het probleem. De wijkagenten vinden de gezondheid van de jongere belangrijk, maar vinden ook dat de orde gehandhaafd moet worden.

De jongeren vinden het merkwaardig dat er enerzijds met gemak aan alcohol gekomen kan worden, terwijl er anderzijds veel en streng tegen alcoholbezit opgetreden wordt door de politie. Ze snappen dat er opgetreden moet worden tegen alcoholbezit in de binnenstad, omdat er vaak problemen zijn in het uitgaansgebied. Ze zijn echter van mening dat de kwaliteit van de repressieve aanpak niet goed is. Er moet namelijk allereerst gefocust worden op de alcoholverkoop door avondwinkels en niet op het bestraffen van alcoholbezit.

De politieagenten herkennen het probleem. Ze weten dat er makkelijk aan alcohol gekomen kan worden door jongeren, maar geven aan dat dit geen prioriteit is bij de politie. Er is volgens hen wel een horeca-afdeling binnen de politie die samen werkt met de gemeente. Die afdeling houdt zich bezig met de vergunningen van en meldingen over horecaondernemingen. Er wordt echter alleen tot actie over gegaan als er meldingen gedaan worden over bedrijven die alcohol aan minderjarigen verkopen. Dit gebeurt niet zo veel en daarom wordt er weinig aan gedaan.

Avondwinkelleigenaars geven echter aan dat er regelmatig gecontroleerd wordt met betrekking tot alcoholverkoop aan jongeren. Volgens hen kunnen ze zelfs beboet worden als minderjarige jongeren alcohol drinken voor hun avondwinkel.

Volgens de supermarkten zijn er geen repressiemaatregelen vanuit de gemeentelijke overheid met betrekking tot alcoholverkoop in supermarkten. De supermarkten denken dat daar bij de gemeente geen budget voor is en ze verwachten niet dat de gemeente in de toekomst actie gaat ondernemen op dit gebied. Als gevolg hiervan hebben supermarkten een intern alcoholcontrolesysteem opgezet, waarbij winkels in winkelclusters elkaar controleren.

Al met al geven jongeren aan dat ze bekend zijn met preventiemaatregelen met betrekking tot de verkoop en het schenken van alcohol. Ze zijn echter van mening dat diverse instanties deze preventiemaatregelen niet naleven, omdat ze gericht zijn op het behalen van winst door promotie en verkoop van alcohol. De verkoopinstanties geven aan dat het lastig is om preventiemaatregelen uit te voeren en dat er ook nauwelijks controle is door de gemeentelijke overheid. Dit heeft als gevolg dat jongeren gemakkelijk aan alcohol kunnen komen, terwijl de politie repressieve maatregelen uitvoert ten opzichte van alcoholbezit. Deze inconsistentie vinden de jongeren merkwaardig. Er wordt weinig aan gedaan om deze inconsistentie op te lossen.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Bewustwording.

Volgens de jongeren is alleen school betrokken bij de bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld. De jongeren geven echter aan dat ze nauwelijks voorlichting hebben gehad op school over de gevaren van alcohol. Als dit gebeurt, wordt de voorlichting door een externe instantie, zoals Bureau Halt gedaan. Sommige jongeren geven aan dat ze alleen informatie over de gevaren van alcohol krijgen als ze op school alcohol gebruiken. Dit mag namelijk niet. Voorlichting over de gevaren van uitgaansgeweld wordt niet gegeven op scholen.

Scholen in Delft geven in hun schoolgidsen vaak aan dat het bezit en het gebruik van alcohol verboden is op school (Christelijk Lyceum Delft, 2012; Stanislascollege, 2013e; Laurentius College, 2012). Alcoholvrije feesten worden maar op enkele locaties van één scholengemeenschap georganiseerd (Stanislascollege, 2013a; Stanislascollege, 2013c; Stanislascollege, 2013d; Stanislascollege, 2013f.). Eén schoolgids vermeldt dat er door de werkgroep Veilige School jaarlijks themabijeenkomsten georganiseerd worden voor ouders en leerlingen, waarbij alcoholmisbruik een thema kan zijn (Stanislascollege, 2013a). In sommige schoolgidsen staat niks vermeld over alcohol (Stanislascollege, 2013b; Grotius College, 2012a; Grotius College, 2012b).

Schoolwijkagenten geven aan dat de verantwoordelijkheid voor alcoholvoorlichting op scholen van de politie naar Bureau Halt is gegaan. De schoolwijkagenten willen wel aanschuiven bij al bestaande projecten. De schoolwijkagent speelt vaak in op problemen die zich voor doen op scholen. Alleen als alcohol daar deel van uit maakt, komt dat onderwerp terug in de voorlichting.

Jongeren, schoolwijkagenten, supermarktmanagers en avondwinkeleigenaren vinden dat school een belangrijke rol moet spelen in de bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld. Dit wordt echter niet gedaan en daarom vinden jongeren de kwaliteit van de geboden aanpak slecht.

Drinkomgeving.

Volgens de jongeren zijn er diverse instanties betrokken bij het uitgaansleven in de binnenstad van Delft, namelijk de uitgaansgelegenheden, de politie en de ambulancemedewerkers. De betrokken instanties benaderen de jongeren op verschillende manieren, namelijk door preventie, promotie en repressie.

De instanties die volgens de jongeren met preventie van uitgaansgeweld te maken hebben, zijn de beveiligers van uitgaansgelegenheden en de politie. De beveiligers van uitgaansgelegenheden dwingen dronken klanten om de zaak te verlaten. Soms wordt voor hen

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie een taxi gebeld. De jongeren voegen daar echter aan toe dat de uitgaansgelegenheden alleen dronken klanten uit zetten die zich vervelend gedragen. Dronken klanten die zich rustig houden, mogen binnen blijven. Het barpersoneel blijft alcoholische drank schenken aan deze personen. De uitgaansgelegenheden zijn volgens de jongeren vooral uit op winst. Veiligheid speelt een ondergeschikte rol.

Volgens de jongeren is er tegenwoordig veel politie aanwezig in de binnenstad, waardoor ze zich veilig voelen. Wat hen echter niet bevalt, is de arrogante houding van veel jonge politiemannen. Volgens de jongeren spreken jonge politiemannen uitgaande jongeren die alleen staan op een bijdehand, stoere of zelfs discriminerende manier aan. Hierdoor ontstaan vaak vechtpartijen van de jongeren tegen de politie. Eén jongere verwoordde dit als volgt:

“De problemen tijdens het uitgaansleven zouden afnemen als de politie niet zo zichtbaar aanwezig zou zijn in de stad. De politie lokt namelijk problemen uit. Dat blauw op straat, daar worden jongeren juist agressief van.”

De politie geeft aan dat binnen Delft het project Veilig Stappen uitgevoerd wordt. Dit houdt in dat er iedere vrijdag- en zaterdagavond twee wijkagenten in de binnenstad surveilleren. Zij worden ondersteund door het zogenaamde susteam. Dit zijn twee beveiligers van een door de gemeente gesubsidieerd beveiligingsbedrijf die uitgaansgelegenheden langs gaan om ruzies te sussen. Ook zorgen ze er voor dat personen die problemen dreigen te veroorzaken veilig de uitgaansgelegenheid worden uit gezet. Het susteam haalt iedere vrijdag- en zaterdagavond hun spullen op bij het politiebureau en wordt daar kort gebriefd over eventuele bijzonderheden. Het susteam heeft rechtstreeks contact met het politiebureau, zodat er politieversteking aangevraagd kan worden wanneer dat nodig is.

De politieagenten geven aan dat het probleem van de vechtpartijen tegen de politie bij hen bekend zijn. Deze vechtpartijen kunnen volgens hen ontstaan doordat de politie een gemakkelijk en duidelijk zichtbaar doel is voor het uitgaanspubliek. Daarnaast kan het voorkomen dat ontactisch handelen van politieagenten de aanleiding is. Politieagenten kunnen bijvoorbeeld de etnische achtergrond van een persoon benoemen in het aanspreken van iemand, terwijl er eigenlijk gericht moet worden op het probleemgedrag van de persoon.

De politieagenten zijn het echter niet eens met de jongeren die vinden dat de zichtbare aanwezigheid van politie geweld uit lokt. Ze zijn juist van mening dat de aanwezigheid van politie zorgt voor een gevoel van veiligheid. De jongeren die zich uit gelokt voelen door de

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie aanwezigheid van de politie hebben volgens hen vaak in ieder geval al een probleem met autoriteit.

De jongeren geven aan dat er door het uitgaanspubliek wel goed gereageerd wordt op de aanwezigheid van ambulancemedewerkers. Zij lokken geen geweld uit en kunnen veilig hun werk doen. Dit komt volgens hen doordat ambulancemedewerkers in hun ogen goed werk verrichten, terwijl de politie dit meestal niet doet.

Al met al vinden jongeren dat preventieve maatregelen niet goed uitgevoerd worden in de drinkomgeving, omdat uitgaansgelegenheden winst belangrijker vinden dan veiligheid. Ook zijn ze van mening dat repressieve maatregelen van de politie juist uitgaansgeweld uitlokken.

Over het algemeen vinden jongeren de kwaliteit van de geboden preventie en repressie matig. Ze geven aan dat promotie en winstdoelstellingen vaak tegenstrijdig zijn aan gezondheids- en veiligheidsdoelstellingen. Hierdoor ontstaan drie inconsistenties. De belangrijkste inconsistentie heeft te maken met alcoholaanbod en -bezit, waarbij er enerzijds gemakkelijk alcohol gekocht kan worden bij avondwinkels en er anderzijds door de politie bestraffend opgetreden wordt tegen alcoholbezit.

De tweede inconsistentie heeft te maken met het belang van voorlichting over alcohol en uitgaansgeweld op scholen. Jongeren geven aan dat dit nauwelijks voorkomt, terwijl jongeren en betrokken instanties van mening zijn dat scholen een belangrijke rol spelen in de bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld.

Als laatste is er een inconsistentie die zich afspeelt in de drinkomgeving van de jongere. Volgens de jongeren zorgt de zichtbare aanwezigheid van de politie in het uitgaansgebied voor het escaleren van geweld, terwijl de politie juist aangeeft de veiligheid te vergroten door hun zichtbare aanwezigheid.

Jongeren zonder startkwalificatie

In 2012 ontving ruim vier procent van de potentiële beroepsbevolking van Delft een Wet Werkloosheid en Bijstandsuitkering (CBS, 2013d). Dit is in vergelijking met het gemiddelde van Nederland ruim anderhalf procent meer (CBS, 2013d; CBS, 2013e; Gemeente Delft, 2012). Precieze cijfers betreffende de werkloosheid van de Delftse jongeren onder de 27 jaar zijn niet bekend.

Van deze Delftse jongeren tussen de 18 en 27 jaar zijn er voor dit onderzoek drie jongeren geïnterviewd. De geïnterviewde jongeren gaven alle drie aan zware levenservaringen gehad te hebben waardoor zij opleiding niet hebben af kunnen ronden. De jongens hadden

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie nauwelijks een sociaal netwerk dat hen kon ondersteunen in die moeilijke tijd. Bij de vrouwelijke bron was dit echter niet het geval. Zij kreeg steun van haar ouders en enkele instanties.

De geïnterviewde professionals bevestigden het beeld dat de jongere vaak veel heeft meegemaakt en voegde toe dat dit wellicht kan bijdragen in de wijze waarop de jongere op school of werk functioneert.

Jongeren hebben momenteel vaak meer dan drie instanties waar ze hulp- of dienstverlening van ontvangen. De resultaten uit de interviews zijn ingedeeld in de tabel die terug te vinden is in bijlage drie.

Het gemeentelijk netwerk van Delft ten aanzien van jongeren zonder startkwalificatie bestaat voornamelijk uit het ROC, het Jongerenloket of de leerplichtambtenaar, werkgevers en psychosociale hulpverleners. Een schematisch overzicht van het gemeentelijk jeugdnetwerk is te vinden in bijlage vier.

Het ROC heeft een preventieve aanpak, met als doel om jongeren een studie aan te bieden en te steunen indien er problemen zijn die het studeren vermoeilijken. Het ROC heeft vele trajecten waar de leerlingen gebruik van kunnen maken. Zo richt het ROC zich op het vroeg signaleren van problemen en middels de studieloopbaanbegeleiding tracht de school te voorkomen dat jongeren voortijdig stoppen met school. Daarnaast heeft de school het Mens en Maatschappij Plus traject, waar jongeren die tussen opleiding zitten en leerplichtig zijn aan deel kunnen nemen. Jongeren kunnen bij de schoolmaatschappelijke werker of het Loopbaan centrum terecht en kunnen ze steun krijgen van het Zorg en Advies Team.

Het Jongerenloket heeft zowel een repressieve als preventieve aanpak. Hun doelstelling is om de burger zo snel mogelijk uit de werkeloosheid te halen door bijvoorbeeld hulp te bieden bij het vinden van een geschikte opleiding. De aanpak is repressief omdat het gericht is op jongeren die al gestopt zijn met school. Het richt zich niet op jongeren die van plan zijn om te stoppen. Het Jongerenloket helpt de jongere om de motivatie te vinden en verdere problemen te voorkomen. Stag trajecten bij het Combiwerk of bij Stunt zijn opgezet om jongeren te motiveren weer aan de slag te gaan. Daarnaast biedt het Jongerenloket ook cursussen om te voorkomen dat jongeren schulden maken en verslaafd raken. Deze cursussen zijn voorbeelden van de preventieve aanpak van het Jongerenloket.

Werkgevers zijn volgens de geïnterviewde jongeren niet geïnteresseerd in een startkwalificatie. De jongere die aan een uitzendbureau aangaf te stoppen met school werd hier niet in ontmoedigd, maar juist vaker ingepland. Hij werd niet gemotiveerd om door te gaan met de studie en ontving geen informatie over de mogelijke gevolgen.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Psychosociale hulpverleners boden bij één jongere hulp bij het jonge moederschap. Zij kreeg tevens begeleiding van een psycholoog over faalangst. Verder ontving zij geen advies over het voortijdig schoolverlaten of hulp bij het afmaken van de opleiding. Een van de mannelijke informanten kreeg hulp van Jeugdzorg, die zich richtte op de problematiek thuis. Ook zij hebben geen advies of hulp geboden bij het afmaken van een opleiding of de gevolgen van voortijdig schoolverlaat.

De informant van het ROC gaf aan dat het ROC vele trajecten heeft waar de jongere gebruik van kan maken. Deze trajecten richten zich op het signaleren van problemen en het voorkomen van voortijdig schoolverlaat. De twee jongeren die een technische opleiding volgden op niveau 2 gaven echter aan, dat de docenten bij het ROC hen niet hebben proberen te weerhouden van het voortijdig school verlaten. Een van deze jongeren gaf zelfs aan dat hij verwacht had dat de school zich meer in zou inzetten om hem op school te houden. Zelfs nadat de jongere aangegeven had dat het niet beviel op de opleiding, werd er niet ingegrepen. Inzet vanuit de Mbo-school zou hem ervan te weerhouden kunnen hebben om te stoppen met de opleiding.

De andere leerling gaf aan dat zijn Studieloopbaanbegeleider ziek werd en hij pas na vier weken wist dat hij een nieuwe begeleider had. De nieuwe begeleider reageerde echter niet op e-mails en nam niet de telefoon op. Hierdoor kon de jongere niet vertellen wat zijn situatie was en waarom hij afwezig was. Enkele weken later is de jongere gestopt met de opleiding, omdat hij het gevoel had dat niemand beschikbaar was om hem te helpen.

Het ROC tracht met de opgestelde trajecten om problemen vroeg te signaleren en in te grijpen, zodat voortijdig schoolverlaat voorkomen wordt. Niet alle leerlingen zijn echter op de hoogte van de trajecten. De informant vanuit het ROC gaf aan dat dit wellicht lag aan de sector. Volgens de informant bleek uit een intern onderzoek dat sector Techniek vaak niet snel problemen signaleerde. Dit leidde volgens de informant tot hogere cijfers van voortijdig schoolverlaat.

Een tweede verschil tussen de geïnterviewde jongeren en de professional van het ROC zit in de wijze waarop er naar de jongere gekeken wordt. De informant van het ROC gaf aan dat de docenten van het ROC de jongeren zagen als competente mensen die een opleiding konden afronden. Twee van de jongeren hadden echter het idee dat de docenten bij het ROC ze niet positief zagen. De regels die gesteld werden op school en het niet ingrijpen toen de jongeren dreigden uit te vallen, gaf de jongeren het idee dat de docenten hen niet respecteerden.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Bij de doelstelling om jongeren zo snel mogelijk uit de werkloosheid te helpen gaven alle drie de jongeren aan dat het Jongerenloket daar effectief in was. De jongeren kregen steun en hulp in het vinden van een passende opleiding. Een van de jongeren mocht een traject volgen waardoor hij weer de motivatie had om te studeren. De kwaliteit van de hulp die het Jongerenloket leverde is door de informanten hoog beoordeeld.

Geen van de jongeren kreeg vanuit de werkgever hulp, advies of informatie ten aanzien van voortijdig schoolverlaat, het belang van een startkwalificatie of de mogelijke gevolgen van het niet afmaken van een opleiding.

De jongere die ingeschreven stond bij een uitzendbureau heeft te maken gehad met een promotie aanpak. Het uitzendbureau maakte het namelijk verleidelijk voor de jongere om fulltime te werken. Deze jongere gaf aan een inconsistentie te merken binnen de informatie die het uitzendbureau hem gaf en de informatie die hij later van het Jongerenloket kreeg. Hij was van mening dat het uitzendbureau hem geen negatieve gevolgen in liet zien van het voortijdig schoolverlaten, terwijl het Jongerenloket aangaf dat het ernstige financiële gevolgen kan hebben om geen startkwalificatie te hebben.

Aan de hand van de resultaten uit het empirisch onderzoek ten aanzien van deze twee onderwerpen zullen er in het volgend hoofdstuk conclusies getrokken en discussiepunten behandeld worden.

Conclusies en discussie

Naar aanleiding van geuite zorg over het functioneren van de jeugdzorg is er recentelijk een proces van decentralisatie in de jeugdzorg van start gegaan. Dit betekent dat de gemeentelijke overheid de verantwoordelijkheid krijgt om de jeugdzorg op gemeentelijk niveau in te richten (RMO, 2008). Gemeentelijke netwerken van betrokken instanties zijn hierdoor belangrijker geworden.

In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de vraag wat de kwaliteit is van het aanbod van de instanties binnen het gemeentelijk jeugdnetwerk omtrent de thema's alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificaties. De beleving van de jongere staat hierin centraal.

Data is verzameld door jongeren en instanties te interviewen aan de hand van semigestructureerde vragenlijsten en door documenten te analyseren. Door de drie verschillende soorten bronnen te vergelijken, zijn er per onderwerp conclusies getrokken en discussiepunten omschreven.

Doordat het perspectief van de jongere duidelijk wordt, wordt er getracht een volledig beeld te schetsen van de transitie in de jeugdzorg en de uitwerking hiervan in de

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie praktijk. Deze resultaten kunnen bijdragen aan een verbetering in de kwaliteit van de jeugdzorg.

Alcoholgerelateerd uitgaansgeweld

Volgens het CVV is uitgaansgeweld (het dreigen met) fysiek geweld tegen één of meer personen en/of goederen, dat voornamelijk gepleegd wordt in het weekend in een uitgaansgebied en/of op de route van en naar een uitgaansgebied (Van Hest, 2009). Uitgaansgeweld kan voor zowel de geweldpleger als zijn of haar omgeving fysieke en/of materiële gevolgen hebben. Instanties die bij de aanpak van uitgaansgeweld betrokken zijn kunnen zich hierdoor richten op het bevorderen van de gezondheid van jongeren of op het handhaven van de openbare orde. Deze doelstellingen kunnen bereikt worden door zowel preventie- als repressiemaatregelen. Ook zijn er instanties die zich juist richten op het behalen van winst door middel van promotie en verkoop.

Deze diversiteit in doelstellingen van betrokken instanties resulteert in een diverse benaderingswijze richting de jongeren. Deze diversiteit in benadering wordt duidelijk op het gebied van de thema's alcoholaanbod en -bezit, bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld en drinkomgeving.

Voor elk van de drie thema's is vanuit het perspectief van de Delftse jongeren een beschrijving gegeven van de aanpak en de kwaliteit van de aanpak van betrokken instanties. Over het algemeen vinden jongeren de kwaliteit van de geboden preventie en repressie matig. Ze geven aan dat dit komt doordat winstdoelstellingen vaak tegenstrijdig zijn aan gezondheids- en veiligheidsdoelstellingen.

Hierdoor ontstaan drie inconsistenties. De belangrijkste inconsistentie heeft te maken met alcoholaanbod en -bezit, waarbij er enerzijds gemakkelijk alcohol gekocht kan worden bij avondwinkels en er anderzijds door de politie repressief opgetreden wordt tegen alcoholbezit.

De tweede inconsistentie heeft te maken met de bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld. Jongeren geven aan dat hier nauwelijks voorlichting over gegeven wordt op school, terwijl jongeren en betrokken instanties van mening zijn dat scholen een belangrijke rol spelen in de bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld.

Als laatste is er een inconsistentie die zich afspeelt in de drinkomgeving van de jongere. Volgens de jongeren zorgt de zichtbare aanwezigheid van de politie in het uitgaansgebied voor het escaleren van geweld, terwijl de politie juist aangeeft de veiligheid te vergroten door hun zichtbare aanwezigheid.

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Uit de literatuur is gebleken dat alcoholgerelateerd uitgaansgeweld vermindert als het alcoholaanbod beperkt wordt (Jernigan, 2001). Volgens de jongeren en de betrokken instanties kan de alcoholverkoop aan jongeren verminderd worden door een verbetering van preventieve en repressieve maatregelen. Op preventief niveau zouden scholen een belangrijkere rol moeten gaan innemen op het gebied van bewustwording van de gevaren van alcohol en uitgaansgeweld. Dit kan vorm gegeven worden door voorlichtingen, die op een systematische en interactieve manier invloed hebben op de bewustwording van jongeren.

De tweede manier waarop de alcoholverkoop aan minderjarigen verminderd kan worden, is strengere handhaving en controle van de wetgeving rondom alcohol. Hiervoor moeten er volgens jongeren en avondwinkelenaren meer controles uitgevoerd worden bij avondwinkels. Als laatste moet er volgens supermarktmanagers een extern controlesysteem voor supermarkten komen vanuit de gemeentelijke overheid.

Doordat er in dit onderzoek gebruik is gemaakt van triangulatie, het beschrijven van meerdere perspectieven op het probleem, is de betrouwbaarheid van de resultaten hoog. Er zijn echter een aantal beperkingen aan dit onderzoek. Zo heeft er geen semigestructureerd interview plaats gevonden met Delftse scholen en is er wat het perspectief van deze instantie betreft alleen gebruik gemaakt van documentanalyse aan de hand van online schoolgidsen. Dit zou kunnen betekenen dat scholen een andere aanpak hanteren dan dat nu beschreven is in dit onderzoek. Verder onderzoek over de aanpak van scholen en de kwaliteit daarvan is daarom gewenst.

Het kabinet is van mening dat de verkoop van alcohol aan jongeren onder 18 jaar verboden moet worden (Rijksoverheid, 2012). Dit kan betekenen dat jongeren onder de 18 jaar in de komende jaren meer moeite zullen ondervinden bij het verkrijgen van alcohol bij supermarkten en uitgaansgelegenheden. De rol van avondwinkels zal hierdoor belangrijker kunnen worden, omdat deze instanties de identificatieplicht nauwelijks uitvoeren en jongeren hier op een makkelijke wijze alcohol kunnen verkrijgen. Verbeteringen in de kwaliteit van preventieve en repressieve maatregelen omtrent alcoholverkoop zullen de komende jaren nodig zijn om het alcoholgerelateerde uitgaansgeweld in Delft te doen verminderen.

Jongeren zonder startkwalificatie

Door de krimp in de economie schat de Arbeidsprognose van het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen-Werkbedrijf (UWV) over het jaar 2012-2013 dat er 37000 banen geschrapt zullen worden. Door de krimp zal de vraag naar arbeid afnemen en het aanbod toenemen (UWV, 2013). Tijdens de krimp van de economie in 2009 werden de jongeren

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie zonder een startkwalificatie het sterkst getroffen (CBS, 2009). Jongeren zonder startkwalificatie zijn tussen 18 en 27 jaar oud en hebben geen Havodiploma of MBO-certificaat behaald.

Het jeugdnetwerk van de gemeente Delft ten aanzien van werkloze jongeren zonder startkwalificatie bestaat voornamelijk uit het ROC, het Jongerenloket, de werkgevers en psychosociale hulpverleningsinstanties. Het ROC biedt opleidingen en begeleidt de leerlingen tot zij een diploma behaald hebben. De consulenten en leerplichtambtenaren van het Jongerenloket bieden cursussen en trajecten aan, waardoor de jongere toekomstperspectief krijgt. Werkgevers kunnen jongeren werk bieden, ondanks dat zij geen startkwalificatie hebben en psychosociale hulpverleners kunnen hulp bieden bij faalangst.

De doelstellingen van de instanties verschillen onderling. Deze verschillen kunnen resulteren in kwaliteitsverschillen en mogelijke inconsistenties. De kwaliteit van de geboden hulp verschilt per instelling. Het ROC biedt vele trajecten waar de jongere aan kan deelnemen wanneer de huidige opleiding niet bevalt. Deze trajecten zijn opgezet om verzuim en voortijdig schoolverlaat te voorkomen. Uit de interviews met de jongeren blijkt echter dat dit niet altijd lukt.

Volgens de informant van het ROC zijn niet alle leerlingen op de hoogte van de mogelijke hulp. Volgens het ROC kan dit veroorzaakt worden door een gebrek aan vroegsignalering en betrokkenheid. Vroegsignalering (Heppen, & Therriault, 2008) en de mate van betrokkenheid (Allensworth, & Easton, 2007) werden ook in literatuur benoemd als aanpak die mogelijk zou kunnen leiden tot minder voortijdig schoolverlaters.

Over de benadering van jongeren bestaat ook een verschil tussen de informant van het ROC en de jongeren, die de kwaliteit van de geboden zorg wellicht minder goed maakt. Volgens het ROC worden jongeren op een positieve manier benaderd, terwijl de jongeren van mening zijn dat de docenten van het ROC hen op een negatieve manier benaderen. Hierdoor beoordelen de jongeren de kwaliteit van de geboden zorg van het ROC als matig.

De kwaliteit van de geboden aanpak van het Jongerenloket werd door de jongeren als hoog beoordeeld. Het Jongerenloket hielp door hen te voorzien van een uitkering en hen trajecten aan te bieden waardoor zij snel een opleiding of baan vonden. In sommige gevallen werden de jongeren zelfs geholpen bij zaken, waar zij zelf niet uitkwamen, die niet tot het takenpakket van de consulent hoorden.

Betreffende de werkgevers, werd voornamelijk een uitzendbureau benoemd. Het uitzendbureau bood namelijk geen hulp of advies als het ging om het belang van het behalen

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie van een startkwalificatie. De kwaliteit van de geboden aanbod werd daarom als matig beoordeeld door de jongeren.

De hulp die door de psychosociale hulpverleners geboden werd, wordt door de jongeren ook goed beoordeeld. De hulpverleners hebben de jongeren niet geholpen met het behalen van een startkwalificatie, maar bij andere problemen.

Uit de interviews en de literatuur is er een inconsistentie naar voren gekomen tussen de werkgever en het Jongerenloket. Deze jongere heeft namelijk geen informatie gekregen over het belang van een startkwalificatie vanuit het uitzendbureau waar hij werkte tijdens zijn studie. Toen hij aangaf voortijdig te stoppen met de opleiding, reageerde het uitzendbureau door hem vaker in te plannen. Volgens de jongere is dit in strijd met de informatie en advies die hij later kreeg van het Jongerenloket. De analyse uit bestaande literaire bronnen bevestigt deze inconsistentie. De belangen van de werkgever kunnen mogelijk leiden tot een aanpak die het werken promoot en het belang van studeren niet benoemd. De jongere gaf aan dat hij het idee kreeg dat hij ook zonder diploma een baan zou kunnen vinden.

Aan de hand van de gevonden kwaliteitsbeoordelingen en inconsistenties zou het ROC zich kunnen richten op het informeren van de jongeren over het aanbod van preventieve maatregelen, zodat de jongeren niet te maken hoeven te krijgen met de repressieve aanpak van een leerplichtambtenaar of een consultant van het Jongerenloket.

Daarnaast zou de gemeentelijke overheid repressiever op kunnen treden met betrekking tot werknemers die jongeren zonder startkwalificatie aannemen. De gemeente zou middels regelgeving en sancties kunnen voorkomen dat jongeren verleid worden om voortijdig school te verlaten.

Algemene conclusie

De gemeentelijke overheid van Delft is op dit moment bezig met de reorganisatie van de jeugdzorg. Dit is een complex proces en daarom wordt er voornamelijk op managementniveau gekeken naar de organisatie en uitvoering van het gemeentelijk jeugdnetwerk omtrent alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificaties.

Doordat de doelstellingen en belangen van betrokken instanties vaak divers en soms tegenstrijdig zijn, worden de jongeren soms op inconsistente manieren benaderd, waardoor de kwaliteit van de geboden aanpak als matig wordt bestempeld door de jongeren.

Resultaten uit dit onderzoek hebben laten zien dat de beschrijving van het probleem door jongeren tot waardevolle informatie kan leiden over de kwaliteit van en de inconsistenties in de aanpak van betrokken instanties. Er is getracht een vollediger beeld te

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie schetsen van de kwaliteit van de gemeentelijke netwerken. Dit kan bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg en daarmee het welzijn van de jongere.

Referenties

- Allen, J., & Meng, C. (2010). *Voortijdige schoolverlaters: aanleiding en gevolgen*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Universiteit van Maastricht. Maastricht: ROA secretariaat. Verkregen op 9 mei, 2013 van http://www.roa.unimaas.nl/pdf_publications/2010/ROA_R_2010_9.pdf
- Allensworth, E., & Easton, J. Q. (2007). *What matters for staying on-track and graduating in Chicago Public High Schools: A close look at course grades, failures and attendance in the freshman year*. Chicago: Consortium on Chicago School Research. Verkregen op 16 juni, 2013, van <http://ccsr.uchicago.edu/sites/default/files/publications/07%20What%20Matters%20Final.pdf>
- Anderson, P., De Bruijn, A., Angus, K., Gordon, R., & Hastings, G. (2009). Impact of alcohol advertising and media exposure on adolescent alcohol use: A systematic review of longitudinal studies. *Alcohol and Alcoholism*, 44, 229-243. doi:10.1093/alcalc/agn115
- Balfanz, R. (2007). *What your community can do to end its dropout crisis: Learnings from research and practice*. Baltimore, MD: Center for Social Organization of Schools. Verkregen op 18 juni, 2013, van http://web.jhu.edu/CSOS/images/Final_dropout_Balfanz.pdf
- Barrowman, C., Nutbeam, D., & Tresidder, J. (2001). Health risks among early school leavers: findings from an Australian study examining the reasons for, and consequences of, early school dropout. *Health Education*, 101, 74-82. Verkregen op 17 juni, 2013, van <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=871774&show=html>
- Beemer, F., Krauss, P., Puma, D., Van Roost, M., & Van Teulingen, M. (2006). *Gemeentelijke regie in de jeugdketen*. Utrecht: Berenschot. Verkregen op 23 juni, 2012, van http://www.ketens-netwerken.nl/resources/uploads/files/documenten/gemeentelijke_regie_in_de_jeugdketen_-_eindrapport_jong_overeenkomst.pdf
- Brand, D. A., Saisana, M., Rynn, L. A., Pennoni, F., & Lowenfels, A. B. (2007). Comparative analysis of alcohol control policies in 30 countries. *Plos Medicine*, 4, 752-759. doi: 10.1371/journal.pmed.0040151
- Bridgeland, J. M., DiIulio, J. J., & Morison, K. B. (2006). *The silent epidemic: Perspectives of high school dropouts*. Washington, DC: Civic Enterprises. Verkregen op 19 juni, 2013, van <http://www.ignitelearning.com/pdf/TheSilentEpidemic3-06FINAL.pdf>

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie
- Brug, J., Van Assema, P., & Lenchner, L. (2010). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering: een planmatige aanpak*. Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.
- Buuron, I., Vig, J., & Sannen, A. (2012). *Risicogedrag en letsel in het uitgaansleven*. Utrecht: Centrum Veilig en Gezond Uitgaan, Trimbos-instituut, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en VeiligheidNL. Verkregen op 21 juni, 2013, van http://www.veiligengezonduitgaan.nl/documents/CVGU_Infosheet_Risicogedrag_en_letsel_HR_nov_2012.pdf
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2009). *Jeugdwerkloosheid flink opgelopen*. Verkregen op 21 april, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2009/2009-2858-wm.htm>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2012a). *Hoogste werkloosheid in Groningen*. Verkregen op 21 april, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2012/2012-3575-wm.htm>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2012b). *Bedrijfskunde en administratie populairst in hoger onderwijs*. Verkregen op 19 april, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/jongeren/publicaties/artikelen/archief/2012/2012-076-pb.htm?RefererType=RSSItem>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2012c). *Demografische kerncijfers per gemeente 2012*. Verkregen op 13 maart, 2013, van <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/61FD6C62-4103-4635-9FE8-B6F7DE8306EC/0/2012b55pub.pdf>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013a). *Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio*. Verkregen op 13 maart, 2013, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70072ned&D1=0-118%2c136-147%2c180-280&D2=43%2c225&D3=16-18&HDR=T&STB=G1%2cG2&CHARTTYPE=1&VW=T>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013b). *Regionale Kerncijfers Nederland*. Verkregen op 13 maart, 2013, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70072NED&D1=12-20,42-50&D2=225&D3=16-18&VW=T>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013c). *Regionale Kerncijfers Nederland*. Verkregen op 13 maart, 2013, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70072ned&D1=0->

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie
118%2c136-147%2c180-280&D2=43%2c225&D3=16-
18&HDR=T&STB=G1%2cG2&CHARTTYPE=1&VW=T
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013d). *Bevolking 15 tot 65 jaar*. Verkregen op 16 juni, 2013, van <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/barometer-beroepsbevolking/barometer-bevolking-15-65-art.htm>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2013e) *Algemene bijstand, op grond van uitkering WWB*. Verkregen op 16 juni, 2013, van [http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80724ned&D1=0&D2=0&D3=0&D4=125&D5=\(l-11\)-l&VW=T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80724ned&D1=0&D2=0&D3=0&D4=125&D5=(l-11)-l&VW=T)
- Christelijk Lyceum Delft. (2012). *Schoolgids CLD 12-13*. Verkregen op 11 juni, 2013, van https://chrlyceumdelft.mwp.nl/Portals/0/documenten/Actueel/Publicaties/1213_schoolgids_publicatie10juli2012.pdf
- De Beer, H., & van de Glind, G. (2009). *Multidisciplinaire richtlijn stoornissen in het gebruik van alcohol. Multidisciplinaire richtlijnontwikkeling GGZ*. Utrecht: Trimbos-instituut. Verkregen op 15 juni, 2013, van www.cbo.nl/Downloads/206/rl_alcohol_09.pdf
- Garretsen H. F. L., & Rigter, H. (2008). Jongeren en alcohol: beleid helpt. *Verslaving, 4*, 46-53. Verkregen op 15 maart, 2013, van http://link.springer.com.proxy.library.uu.nl/content/pdf/10.1007%2F978-94-007-8937-7_4.pdf
- Graham, K., Bernards, S., Osgood, D. W., & Wells, S. (2006). Bad nights or bad bars? Multi level analysis of environmental predictors of aggression in late-night large-capacity bars and clubs. *Addiction, 101*, 1569-1580. doi:10.1111/j.1360-0443.2006.01608.x
- Graham, K., Leonard, K. E., Room, R., Wild, T. C., Pihl, R. O., Bois, C., & Single, E. (1998). Alcohol and aggression. Current directions in research on understanding and preventing intoxicated aggression. *Addiction, 93*, 659-676. doi: 10.1080/09652149835521
- Gemeente Delft. (2012). *Onderzoek en statistiek: hoofdstuk 5*. Verkregen op 16 juni, 2013, van http://www.delft.nl/pdf/onderzoek_en_statistiek/hoofdstuk5.pdf
- Gemeente Delft. (2013a). *Bijstandsuitkering aanvragen*. Verkregen op 14 mei, 2013, van http://www.delft.nl/Gemeenteloket/b/Bijstand_uitkering_aanvragen
- Gemeente Delft. (2013b). *Ontstaansgeschiedenis. De eeuwenoude geschiedenis van de stad*. Verkregen op 13 maart, 2013, van http://www.delft.nl/Toeristen/Historie_van_Delft/Ontstaansgeschiedenis
- GGD Zuid-Holland West. (2010). *Factsheet Genotmiddelen. Jongerenonderzoek*. Verkregen op 26 maart, 2013, van <http://www.ggdzhw.nl/onderzoek/jongerenonderzoek2010/factsheet-genotmiddelen>

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie
- Grotius College. (2012a). *Schoolgids 2012/2013. Locatie Van Bleyswijckstraat Praktijkonderwijs*. Verkregen op 11 juni, 2013, van <http://www.grotiuscollege.nl/praktijkonderwijs/files/Schoolgids%202012-2013%20PRO.pdf>
- Grotius College. (2012b). *Schoolgids 2012/2013. Locatie Juniusstraat. Kopklas, mavo, havo, vwo, vwo-tto*. Verkregen op 11 juni, 2013, van <http://www.grotiuscollege.nl/juniusstraat/files/Schoolgids%2012-13%20J.pdf>
- Hagemann, T. (2010). *Alcohol en het adolescentie brein* (Afstudeeropdracht, Faculteit Natuurwetenschappen, Open Universiteit Nederland). Utrecht: Trimbos-instituut. Verkregen op 15 maart, 2013, van <http://dspace.ou.nl/bitstream/1820/2950/1/NWTHagemann10.pdf>
- Heppen, J., & Therriault, S. (2008). *Developing early warning systems to identify potential high school dropouts*. Washington, DC: National High School Center. Verkregen op 23 mei, 2013, van http://www.betterhighschools.org/pubs/documents/IssueBrief_EarlyWarningSystemsGuide.pdf
- Hughes, K., Anderson, Z., Morleo, M., & Bellis, M. (2007). Alcohol, nightlife and violence: the relative contributions of drinking before and during nights out to negative health and criminal justice outcomes. *Addiction*, 103, 60-65. doi: 10.1111/j.1360-0443.2007.02030.x
- Jernigan, D. H. (2001). *Global Status Report: Alcohol and Young People*. Genève: Wereldgezondheidsorganisatie. Verkregen op 15 juni, 2013, van http://whqlibdoc.who.int/hq/2001/who_msd_msb_01.1.pdf
- Jongerenloket. (2013). *Onderwijs en studeren*. Verkregen op 16 april, 2013, van http://www.delft.nl/Inwoners/Onderwijs_en_studeren/Jongerenloket
- Komro, K. A., & Toomey, T.L. (2002). Strategies to Prevent Underage Drinking. *Alcohol Research & Health*, 26, 5-15. Verkregen op 15 juni, 2013, van <http://web.ebscohost.com.proxy.library.uu.nl/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=8cb0188e-597d-4076-be30-4e8beb700131%40sessionmgr115&hid=123>
- Laurentius Praktijkschool. (2012). *Schoolgids 2012/2013*. Verkregen op 11 juni, 2013, van <http://www.nldata.nl/laurentius/laurentiuspraktijk/documenten/schooldocumenten/schoolgids%202012-2013.pdf>

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie
- Livingston, M., Chikritzhs, T., & Room, R. (2007). Changing the density of alcohol outlets to reduce alcohol-related problems. *Drug and Alcohol Review*, 26, 557-66.
doi: 10.1080/09595230701499191
- Mac Iver, M. A., & Mac Iver, D. J. (2009). *Beyond the indicators: An integrated school-level approach to dropout prevention*. Arlington, VA: Mid-Atlantic Equity Center, The George Washington University Center for Equity and Excellence in Education.
Verkregen op 22 juni, 2013, van
<http://diplomasnow.files.wordpress.com/2011/02/dropout-report-8-11-09.pdf>
- Markussen, E., & Sandberg, N. (2011). Policies to reduce school dropout and increase completion. In S. Lamb, E. Markussen, R. Teese, N. Sandberg & J. Polesel (eds.) *School dropout and completion* (pp.391-406). Verkregen op 21 juni, 2013, van
http://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-90-481-9763-7_22#page-1
- Meijer, S.A., Smit, F., Schoemaker, C.G., & Cuijpers, P. (2006). *Gezond verstand. Evidence-based preventie van psychische stoornissen*. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Trimbos-instituut. Verkregen op 15 juni, 2013, van
<http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/270672001.pdf>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2013). *Aanval op schooluitval*. Verkregen op 11 mei, 2013, van
http://www.aanvalopschooluitval.nl/vervolg.php?h_id=10&s_id=120&v_id=179
- Monshouwer, K. (2008). *Welcome to the house of fun. Epidemiological findings on alcohol and cannabis use among Dutch adolescents* (Proefschrift, Universiteit Utrecht). Verkregen op 13 maart, 2013, van <http://igitur-archive.library.uu.nl/dissertations/2008-0820-200913/monshouwer.pdf>
- Stanislascollege (2013a). *Jaargids 2012-2013. Stanislascollege Westplantsoen*. Verkregen op 11 juni, 2013, van
http://www.stanislascollege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCW130206.pdf
- Stanislascollege. (2013b). *Jaargids 2012-2013. Stanislascollege Reinier de Graafpad*. Verkregen op 11 juni, 2013, van
http://www.stanislascollege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCR130206.pdf
- Stanislascollege. (2013c). *Jaargids 2012-2013. Stanislascollege Krakeelpolderweg*. Verkregen op 11 juni, 2013, van
http://www.stanislascollege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCK130206.pdf

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie Stanislascallege. (2013d). *Jaargids 2012-2013. Stanislascallege H. Roland Holstlaan*. Verkregen op 11 juni, 2013, van http://www.stanislascallege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCH130206.pdf
- Stanislascallege. (2013e). *Jaargids 2012-2013. Stanislascallege Burg. Elsenlaan*. Verkregen op 11 juni, 2013, van http://www.stanislascallege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCE130206.pdf
- Stanislascallege. (2013f). *Jaargids 2012-2013. Stanislascallege Gen. Vetterstraat*. Verkregen op 11 juni, 2013, van http://www.stanislascallege.nl/fileadmin/user_upload/algemeen/pdf/SCV130206.pdf
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. (2008). *De ontkokering voorbij. Slim organiseren voor meer regelruimte*. Verkregen op 15 maart, 2013, van <http://www.adviesorgaan-rmo.nl/dsresource?type=pdf&objectid=default:30869&versionid=&subjectname=>
- Regionaal OpleidingsCentrum. (2013). *Scholingsfonds*. Verkregen op 11 juni, 2013, van <http://www.scholingsfonds.nl/Pages/sfo56652.aspx>
- Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. (2011). *Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2010*. Verkregen op 17 mei, 2013, van [http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2011/Schoolverlaters%20tussen%20onderwijs%20en%20arbeidsmarkt%202010\(1\).pdf](http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2011/Schoolverlaters%20tussen%20onderwijs%20en%20arbeidsmarkt%202010(1).pdf)
- Rijksoverheid. (2004). *Wet op de Jeugdzorg*. Verkregen op 15 maart, 2013, van http://wetten.overheid.nl/BWBR0016637/HoofdstukI/Artikel1/geldigheidsdatum_26-03-2013
- Rijksoverheid. (2007). *Hoofdlijnenbrief alcoholbeleid*. Verkregen op 11 april, 2012, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2007/11/20/hoofdlijnenbrief-alcoholbeleid.html>
- Rijksoverheid. (2010). *Jeugdzorg dichterbij*. Den Haag: Werkgroep Toekomstverkenning Jeugdzorg. Verkregen op 15 maart, 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/05/18/jeugdzorg-dichterbij.html>
- Rijksoverheid. (2012). *Alcohol*. Verkregen op 20 juni, 2012, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/alcohol>
- Rijksoverheid. (2013). *Leerplicht*. Verkregen op 11 juni, 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/wie-houdt-toezicht-op-de-leerplicht.html>
- Rotterdam. (2013) *Wet Werk en Bijstand*. Verkregen op 18 juni, 2013, van

- Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie
http://www.rotterdam.nl/jongeren_wwb_2012
- Sociale Index. (2012). *Handleiding 2012*. Verkregen op 14 maart, 2013, van
<http://www.cos.nl/sigt/handleiding2012.html#A1.3>
- The Scottish Government. (2013). *Education Maintenance Allowance, versie 12*. Verkregen op 18 juni, 2013, van <http://www.emascotland.com/adminfaqsgeneral.cfm>
- Timar, T., Biag, M., & Lawson, M. (2007). Does state policy help or hurt the dropout problem in California? *California Dropout Research Project, 3*, 1-42. Verkregen op 16 juni, 2013, van http://www.cdrp.ucsb.edu/pubs_reports.htm
- Traag, T., Marie, O., & Van der Velden, R. (2010). Risicofactoren voor voortijdig schoolverlaten en jeugdcriminaliteit. *Sociaal-economische trends, 2*, 55–60. Verkregen op 19 juni, 2013, van <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/131FADA3-2E22-4E51-9A91-6BB53E1E0895/0/2010k2b15p55art.pdf>
- Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen. (2013). *Arbeidsmarktprognose 2012-2013*. Verkregen op 11 maart, 2013, van
http://www.uwv.nl/overuwv/Images/UWV_Arbeidsmarktprognose%202012_2013.pdf
- Van Hasselt, N. (2010). *Preventie van schadelijk alcoholgebruik en drugsgebruik onder jongeren*. Utrecht: Trimbos-instituut. Verkregen op 15 maart, 2013, van
http://www.trimbos.nl/webwinkel/productoverzicht-webwinkel/preventie/af/~//media/files/inkijkexemplaren/af1012%20preventie%20van%20schadelijk%20alcoholgebruik%20en%20drugsgebruik%20onder%20jongeren_web.ashx
- Van Hest, M. (2009). *Uitgaansgeweld: Lokaal beeld en aanpak*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Verkregen op 26 maart, 2013, van
http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/uitgaansgeweld/Eindrapport_uitgaansgeweld_def.pdf
- Van Hest, M., Faes, F., & Sannen, A. (2011). *Alcohol en agressie*. Utrecht: Centrum Veilig en Gezond Uitgaan, Trimbos-instituut en Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Verkregen op 15 maart, 2013, van
http://www.veiligengezonduitgaan.nl/documents/Infosheet_Alcohol_en_agressie.pdf
- Vries, R. de, & Bierings, H. (2007). Jongeren en ouderen zonder startkwalificatie op de arbeidsmarkt. *Sociaaleconomische trends, 3*, 23-29. Verkregen op 19 juni, 2013, van
<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/31B62F76-21E2-40C8-86AB-230589D4F9EA/0/2007k3v4p23art.pdf>

Bijlage 1: Interviewvragen Alcoholgerelateerd Uitgaansgeweld**Welkom en introductie**

- De informant wordt welkom geheten
- De onderzoekers stellen zich voor
- Er wordt informatie gegeven over de tijdsduur van het interview
- Er wordt om toestemming gevraagd om het interview op te nemen
- Er wordt uitleg gegeven over de privacy voorwaarden.
- Er wordt uitleg gegeven over het doel van het onderzoek en het interview

Gegevens jongere

- Leeftijd:
- Genoten opleiding:
- Afkomst:
- Ervaring met alcoholgebruik en het uitgaansleven in Delft:

Gegevens over instanties a.d.h.v. cirkelmodel

- Aan welke instanties denk je als het gaat over alcoholgebruik in het uitgaansleven?
- Aan welke instanties denk je als het gaat om alcoholverkoop?
- Aan welke instanties denk je als het gaat om ordehandhaving?
- Aan welke instanties denk je als het gaat om hulpverlening?
- Welke informatie geven deze instanties over alcoholgebruik?
- Welk advies geven deze instanties over alcoholgebruik?
- Zijn deze instanties ergens aanwezig, zonder dat ze zichtbaar informatie en/of advies geven?
- Welk beeld hebben deze instanties van jou als jongere?
- Waar zijn deze instanties volgens jou op gericht?

Inconsistenties tussen benadering van instanties

- Zijn er instanties die elkaar tegenspreken in hun boodschap?
- Waarom denk je dat die verschillen er zijn?
- Wat zou er volgens jou gedaan moeten worden om deze inconsistentie op te lossen?

Afsluiten interview

- Zijn er tips die je instanties mee wil geven?
- Bedanken van de informant

Delftse gemeentelijke jeugdnetwerken rondom alcoholgerelateerd uitgaansgeweld en startkwalificatie

Bijlage 2: Interviewvragen Startkwalificatie

Dit interview wordt afgenomen in het kader van een onderzoek naar de mogelijke inconsistenties die vroegtijdige schoolverlaters tussen 15 en 20 jaar ervaring in hun contact met verschillende betrokkene instanties. Er zal in dit interview eerst kort worden stilgestaan bij enkele kenmerken van de jongere, vervolgens worden er vragen gesteld over de zoektocht naar een baan of opleiding en er zal worden afgesloten met de inconsistenties die de jongere ervaart tussen de verschillende instanties.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door een studente van de Universiteit van Utrecht.

Dit gesprek zal ongeveer een uur duren en zal opgenomen worden, zodat er later stukken uitgeschreven kunnen worden. Alle gegevens zullen vertrouwelijk en geanonimiseerd worden gebruikt.

Gegevens jongere

Leeftijd:

Genoten opleiding:

Afkomst:

Reden van vroegtijdig schoolverlaat:

Wanneer de school verlaten:

Gegevens over instanties

Bij welke instanties krijg je hulp?

Wat willen de instanties terug voor de hulp die zij je bieden?

Wat vind je van de hulp die geboden wordt?

Zijn er ook andere instanties waar je hulp krijgt?

Overeenkomsten en verschillen instanties

Komen de eisen van de instanties met elkaar overeen?

Voel je enige verschillen in de verwachtingen die de instanties van je hebben?

Waar liggen die verschillen precies?

Waarom denk je dat die verschillen er zijn?

Hoe ervaar je de verschillen terug in je dagelijks leven?

Tips voor de instanties

Zijn er tips die je de instanties mee wil geven?

Ik wil je vriendelijk bedanken voor alle informatie die je mij geboden hebt. Hopelijk kan ons onderzoek iets positiefs opleveren waardoor de situatie voor vroegtijdige schoolverlaters er wat beter van wordt.

Bijlage 3: Resultaten interviews jongeren zonder startkwalificatie

Organisatie	Doelstelling	Aanpak	Beeld jongere	Informatie	Advies	Gedaan/aanwezig
UWV	Burgers zo snel mogelijk uit de werkloosheid krijgen.	Repressief.	Positief: iedere jongeren kan een baan vervullen.	Gevolgen van het missen van een startkwalificatie, gevolgen van het werkloos zijn.	Behaal een startkwalificatie, volg een stage of neem werk aan.	Het UWV biedt hulp wanneer de jongere om hulp vraagt.
ROC	Het bieden van een studie aan jongeren die willen studeren. Het bieden van studiegesprekken.	Preventief.	Positief: jongere wil graag een diploma.	Blijf zolang mogelijk op school. Is de opleiding niet passend, dan kan er samen gekeken worden naar een betere opleiding.	Behaal een diploma.	Het ROC biedt opleidingen en begeleiding wanneer de jongere er om vraagt.
JIP	Het bieden van steun op verschillende soorten gebieden in het leven van een jongere.	Zowel preventief als repressief.	Positief: De jongere kan soms niet zelf uit moeilijke situaties komen en dient hierbij geholpen te worden.	Toont de voor en nadelen van studeren. Toont de instanties die de jongeren kunnen helpen op het gebied van financiën, werk en studie.	Behaal een startkwalificatie.	Het JIP staat klaar voor informatie, steun en hulp, wanneer de jongere hierom vraagt.
Werkgevers	Omzet maken.	Promotie.	Positief: jongeren hebben een lager uurloon en zijn vaak flexibel in werktijden.		Kom werken.	Werkgevers zijn er. De banen zijn beschikbaar voor jongeren die naar de functie solliciteren.

Bijlage 4: Gemeentelijk jeugdnetwerk jongeren zonder startkwalificatie